

DŽORDŽ R. R. MARTIN

SUDAR KRALJEVA

DRUGA KNJIGA *PESME LEDA I VATRE*

Preveo
Nikola Pajvančić

■ Laguna ■

Naslov originala

George R. R. Martin

A CLASH OF KINGS

Copyright © 1999 by George R. R. Martin

Copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

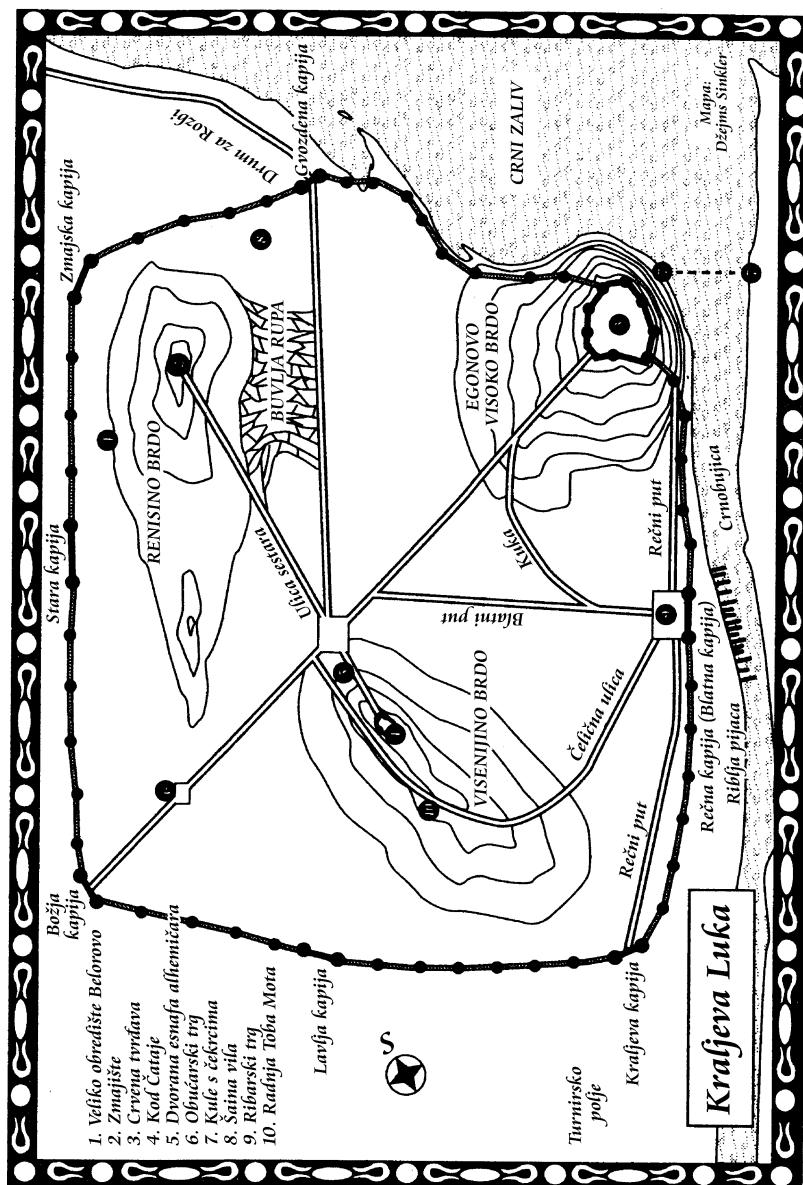
NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

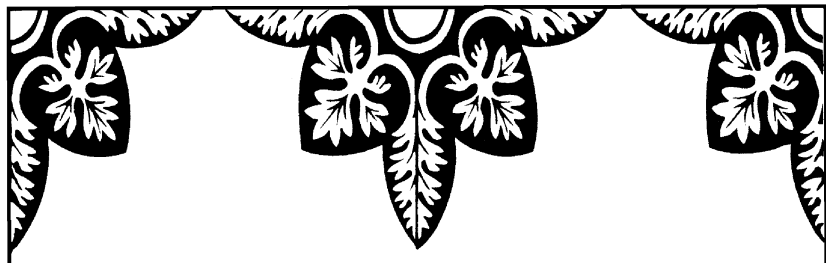
© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Melindi

PROLOG

Rep komete širio se preko zore, crvena posekotina krvarila je nad liticama Zmajkamenâ poput rane na ružičastom i purpurnom nebu.

Meštar je stajao na svom vetrom šibanom balkonu. To je bilo mesto na koje su stizali gavranovi, nakon dugačkog leta. Njihov izmet prekrivao je kamena čudovišta koja su ga, dvanaest stopa visoka, nadvisivala s obe strane, paklenog psa i zmaja škorpiona, dvoje od hiljada što su čutljivo čuvala zidine drevne tvrđave. Kada je prvi put došao u Zmajkamen, osetio se nelagodno zbog te vojske kamenih nakaza, ali se, kako su godine prolazile, na njih navikao. Sada ih je gledao kao stare prijatelje. Njih troje su zajedno sa strepnjom posmatrali nebo...

Meštar nije verovao u znamenja. A ipak... koliko god da je star bio, Kresen nikada ne beše video kometu ni upola tako svetlu, niti takve boje, te užasne boje, boje krvi, i vatre i sumraka. Pitao se da li su i kamena čudovišta ikada videla išta slično. Bila su tu toliko pre njega, i biće i dalje tu još dugo nakon što njega više ne bude. Kada bi samo kameni jezici umeli da govore...

Kakva ludost. On se nasloni na ogradu, dok je pod njim more tuklo o stene, i pod prstima oseti hrapav crni kamen. *Bavim se kamenim čudovištima i proročanstvima na nebesima. Star sam čovek, na pragu smrti, a postao sam ponosno luckast kao dete.* Zar ga je čitavog života s mukom sticana mudrost napustila zajedno sa zdravljem i snagom? On je meštar, izučio je znanja i iskovao lanac u velikoj starigradskoj Citadeli. Na šta je to spao, kada mu prazno-verice ispunjavaju glavu, kao nekom neukom nadničaru?

A ipak... a ipak... kometa je sada gorela i preko dana, bledosivi pramenovi pare dizali su se iz raselina na Zmajplanini, iza zamka, a juče je beli gavran doneo vesti iz same Citadele, vesti dugo očekivane, ali ipak zbog toga ne manje zloslutne, vesti da je letu došao kraj. Sve su to znamenja. Previše znamenja da bi pred njima mogao da zažmuri. *Šta sve to znači?* Požele da zavapi.

„Meštre Kresene, imamo posetioce.“ Pilos je govorio tiho, kao da ne želi da uznemiri Kresenove duboke misli. Da zna kakvih mu je gluposti glava puna, vikao bi. „Princeza hoće da vidi belog gavrana.“ Obazriv kao i uvek, Pilos ju je sada zvao *princeza*, pošto je njen gospodar otac sad bio kralj. Kralj zadimljene stene u velikom slanom moru, ali ipak kralj. „Njena luda je s njom.“

Starac se okrenu od zore, pridržavši se za zmaja škorpiona. „Pomozi mi da dođem do stolice, pa ih onda uvedi.“

Uzevši ga pod ruku, Pilos ga uvede unutra. U mladosti je Kresen koraćao hitro, ali sada mu se bližio osamdeseti imendan, i noge mu behu krhke i slabe. Pre dve godine je pao i slomio kuk, i prelom nikada nije valjano zarastao. Kada se prošle godine razboleo, Citadela je iz Starigrada poslala Pilosa, tek koji dan pre nego što je Stanis zatvorio ostrvo... da mu pomogne u radu, rečeno je, ali je Kresen znao istinu. Pilos je došao da ga zameni kada umre. To mu nije smetalo. Neko će morati da zauzme njegovo mesto, i to ranije no što bi on želeo...

Dozvolio je mladiću da ga smesti iza njegovih knjiga i hartija. „Idi i dovedi je. Gospu ne valja ostavljati da čeka.“ Mahnuo je rukom: slabašan gest žurbe čoveka koji više nije sposoban da žuri. Koža mu beše izborana i prekrivena pegama, tanka poput papira, tako da je jasno video vene i oblike kostiju pod njom. A kako su samo drhtale, te njegove ruke, nekada tako sigurne i spretne...

Kada se Pilos vratio, sa njim je bila i devojčica, stidljiva kao i uvek. Iza nje je, vukući noge i poskakujući u stranu, onim svojim neobičnim hodom, ušla luda. Na glavi joj je bila imitacija kacige, načinjena od starog limenog vedra, za koje su bili privezani jelenski rogovi iskićeni kravljim klepetušama. Sa svakim grčevitim korakom, zvana su ječala, svako drugačijim glasom, *klang-a-dang bong-dong ring-a-ling klong klong klong*.

„Pilose, ko nam je to tako rano došao u goste?“ reče Kresen.

„Ja sam, meštre, i Zakrpa.“ Nevine plave oči zatreptaše na njega. Lice joj, avaj, ne beše lepo. Devojčica je imala četvrtastu isturenu bradu svog gospodara oca i klempave majčine uši, i uz to još jednu manu, posledicu napada sivih ljuspi koji ju je umalo odneo dok je još bila u kolevci. Preko polovine jednog obraza, sve do vrata, koža joj je bila mrtva i suva, ispuca-

la i oljuštena, sivocrna, a na dodir poput kamena. „Pilos je rekao da možemo da vidimo belog gavrana.“

„Naravno da možete“, odgovori Kresen. Kao da je ikada išta mogao da joj odbije. Njoj je i previše u životu bilo uskraćeno. Ime joj beše Širin. Narednog imendana napuniće deset godina, i beše najtužnije dete koje je meštar Kresen u životu video. *Njena tuga je moja sramota*, pomisli starac, *još jedan znak moga neuspeha*. „Meštre Pilose, budi ljubazan i donesi pticu, da je vidi gospa Širin.“

„Biće mi zadovoljstvo.“ Pilos beše uljudan mladić, tek zakoračio u dvadeset i petu, ali ozbiljan kao šezdesetogodišnjak. Da je samo imao više duha, više *života* u sebi; upravo su oni ovom mestu najviše nedostajali. Sumornim mestima treba vedrine, ne ozbiljnosti, a Zmajkamen beše i te kako sumoran, usamljena tvrđava usred mokre pustoši, okružena olujama i solju, sa zadimljenom senkom planine za leđima. Meštar mora da ide kuda god ga pošalju, tako da je Kresen došao ovamo sa svojim gospodarom pre nekih dvanaest godina, i služio je, i to je služio dobro. Ali ipak nikada nije zavoleo Zmajkamen, niti se tu ikada zaista osećao kao kod kuće. U poslednje vreme, kada bi se budio iz nemirnih snova, koje je sve redovnije pohodila crvena žena, često nije znao gde se nalazi.

Luda okrenu svoju išaranu glavu da bi gledao kako se Pilos penje uz gvozdene stepenice do odaje s gavranovima. Od tog pokreta mu zazvečаше zvona. „Ispod mora, ptice za perje krljušt imaju“, zapeva, zvoneći. „Znam to, znam to, o, o, o.“

Čak i za ludu, Zakrpa beše veoma jadan stvor. Možda je nekada i mogao da izazove bure smeha kakvom duhovitom doskočicom, ali mu je more oduzelo tu moć, a uz nju i pola uma i celokupno pamćenje. Bio je mekan i pregojen, često je drhturio i grčio se, često govorio potpuno nesuvislo. Devojčica je bila jedina osoba koja mu se sada smejala, jedina kojoj je bilo stalo da li je on živ ili mrtav.

Ružna devojčica, jadna luda i meštar – divna družina... eto priče da natera čoveku suze na oči. „Sedi sa mnom, dete.“ Kresen je pozva bliže. „Poranila si s posetom, zora tek što je svanula. Trebalo bi da si ušuškana u krevetu.“

„Sanjala sam ružne snove“, reče mu Širin. „O zmajevima. Dolazili su da me pojedu.“

Kresen je znao da devojčicu oduvek muče košmari. „O tome smo već razgovarali“, reče nežno. „Zmajevi ne mogu da ožive. Oni su isklesani u kamenu, dete. U stara vremena, naše ostrvo bilo je najzapadnija tačka velike Slobodne zemlje Valirije. Valirjani su podigli ovaj zamak, a oni su znali veštine oblikovanja kamena koje smo mi u međuvremenu zaboravili. Zamak mora da ima kule na mestima gde se dva zida spajaju, radi odbrane.

Valirjani su te kule sazdali u obličju zmajeva, da bi izgledale što strašnije, kao što im i na bedemima namesto zubaca stoje hiljade kamenih čudovišta. "Svojom pegavom i starom šakom on uze njenu, malu i ružičastu, i nežno je steže. „Prema tome, nemaš čega da se bojiš.“

Širin ne beše ubeđena. „A šta je sa onim na nebu? Dala i Matrisa su pričale kraj bunara, i Dala je rekla da je čula crvenu ženu kako kaže majci da je to zmajev dah. Ako zmajevi dišu, zar to ne znači da se vraćaju u život?“

Crvena žena, gorko pomisli meštar Kresen. *Dovoljno je zlo što je majci napunila glavu svojim ludostima, mora li da zatruje i kćerine snove?* Strogo će porazgovarati sa Dalom i upozoriće je da ne širi takve priče. „To na nebu je kometa, milo dete. Zvezda repatica, izgubljena na nebesima. Uskoro će nestati, i za naših života nećemo je ponovo videti. Veruj mi.“

Širin hrabro klimnu glavom. „Majka kaže da beli gavran znači da je letu kraj.“

„Tako je, moja gospo. Beli gavranovi lete samo iz Citadele.“ Kresen pri-nese prste lancu oko svoga vrata, čija svaka karika beše iskovana od razli-čitog metala, označavajući drugu oblast znanja koju je savladao; meštrova ogrlica, simbol njegovog reda. U gordosti mladih dana lako ju je nosio, ali sada mu beše teška, a metal hladan na koži. „Oni su veći od drugih gavra-nova, i pametniji, odgajeni da prenose samo najvažnije poruke. Ovaj je došao da nam kaže kako se Konklava okupila, razmotrila izveštaje i merenja svih meštara iz čitavog kraljevstva, i objavila da je ovo dugačko leto napokon gotovo. Deset godina, dva obrta i šesnaest dana je trajalo, najduže leto u ljudskom pamćenju.“

„Da li će sada da zahladni?“ Širin beše letnje dete, i nikada nije spozna-la istinsku hladnoću.

„S vremenom“, odgovori meštar Kresen. „Ako su bogovi milostivi, daće nam toplu jesen i obilnu žetvu, da se spremimo za predstojeću zimu.“ Kme-tovi su govorili da dugačko leto znači još dužu zimu, ali meštar nije video razloga da plaši dete takvim pričama.

Zakrpa zazvoni svojim zvonima. „Pod morem je *uvek* leto“, zapeva. „Sirene u kosama nose morske zvezde i pletu haljine od srebrnih morskih trava. Znam to, znam to, o, o, o.“

Širin se zakikota. „Volela bih da imam haljinu od srebrnih morskih trava.“

„Pod morem, sneg naviše pada“, reče luda, „a kiša je kô pepeo suva. Znam to, znam to, o, o, o.“

„Stvarno će padati sneg?“ upita dete.

„Hoće“, reče Kresen. *Ali se iskreno nadam da neće početi još godinama, a da ni onda neće dugo trajati.* „Ah, evo Pilosa sa pticom!“

Širin oduševljeno uskliknu. Čak je i Kresen morao da prizna kako ptica pruža čudesan prizor, bela kao sneg i veća od sokola, sjajnih crnih očiju koje su govorile da to nije običan albino, već pravi rasni beli gavran iz Citadele. „Ovamo!“ pozva on. Gavran raširi krila, vinu se u vazduh, pa bučno zalepeta preko sobe i spusti se na sto kraj njega.

„Idem da vam donesem doručak“, ogłosi se Pilos. Kresen klimnu glavom. „Ovo je gospa Širin“, reče gavranu. Ptica zamahnu glavom gore-dole, kao da se klanja. „*Gospa*“, zagrakta. „*Gospa*.“

Devojčica razrogači oči. „On *govori*!“

„Poneku reč. Kao što sam rekao, te su ptice veoma pametne.“

„Pametna ptica, pametan čovek, pametna pametna luda“, reče Zakrpa, zvoneći. „O, pametna pametna pametna luda.“ I zapeva. „Senke dolaze da plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru“, pevao je, poskakujući s noge na nogu. „Senke dolaze da ostanu, moj gospodaru, ostanu, moj gospodaru, ostanu, moj gospodaru.“ Grčevito je zabacivao glavu sa svakom rečju, i zvona na rogovima mu zajecaše.

Beli gavran prestrašeno graknu i odleprša do gvozdene ograde stepeništa. Širin kao da se nekako smanji. „Stalno to peva. Rekla sam mu da prestane, ali neće. A mene to plaši. Nateraj ga da prestane.“

A kako to da uradim? pitao se starac. *Jednom davno sam mogao da ga učutkam zauvek, ali sada...*

Zakrpa im je došao kao dečak. Nikad neprežaljeni lord Stefon našao ga je u Volantisu, na drugoj obali Uskog mora. Kralj – stari kralj, Eris II Targarjen, koji u to vreme još nije bio toliko lud – bio je poslao lorda da nađe nevestu za princa Regara, pošto ovaj nije imao sestru kojom bi se oženio. „Našli smo izvrsnu ludu“, pisao je Kresenu, dve sedmice pre no što je trebalo da se vrati kući iz svoje bezuspešne potrage. „Tek je dečak, ali je okretan kao majmun i duhovit kao četa dvorana. Žonglira i zagoneta, i izvodi čarolije i lepo peva na četiri jezika. Otkupili smo mu slobodu i nadamo se da ćemo ga povesti sa sobom. Roberta će oduševiti, a Stanisa možda s vremenom čak i naučiti da se smeje.“

Kresena rastuži uspomena na to pismo. Niko nikada nije naučio Stanisa kako da se smeje, dečak Zakrpa najmanje od svih. Oluja je došla iznenadno, urlajući, i Brodolomni zaliv je opravdao svoje ime. Lordova galija *Ponosni vetar* potonula je pred njegovim zamkom. Dva starija sina su sa zidina gledala kako se očev brod razbija o stene i kako ga guta voda. Stotinu veslača i mornara utopilo se s lordom Stefonom Barateonom i njegovom gospom suprugom, i danima su nakon toga plime izbacivale nove naduvane leševe na žalo pod Krajolujem.

Dečaka je more izbacilo trećeg dana. Meštar Kresen je sišao sa ostalima, da prepozna mrtve. Kada su našli ludu, bio je go, kože bele i smežurane, i prekrivene vlažnim peskom. Kresen je pomislio da je posredi još jedan leš, ali kada ga je Džomi zgrabio za članke da ga odvuče do kola, dečak se zakašljao i seo. Džomi se do svoje smrti kleo da je Zakrpina koža na dodir bila hladna kao led.

Niko nikada nije objasnio ona dva dana što ih je luda provela u moru. Ribari su pričali da ga je sirena naučila da diše vodu, u zamenu za njegovo seme. Sam Zakrpa nije ništa govorio. Duhoviti, pametni momak o kome je pisao lord Stefon nikada nije stigao do Krajoluja; dečak koga su našli bio je neko potpuno drugi, skrhanog tela i uma, jedva sposoban za govor, a kamoli za duhovitosti. A ipak njegovo lice lude nije ostavljalo sumnje o kome je reč. U Slobodnom gradu Volantisu običaj je bio da se lica robova i slugu tetoviraju; od vrata do čela dečakovo lice prekrivala je karirana zeleno-crvena šara.

„Nesrećnik je lud, i trpi silne bolove, i nije od koristi nikome, a ponajmanje sebi“, rekao je stari ser Harbert, u to doba kastelan Krajoluja. „Najveće milosrđe bilo bi dati mu punu čašu makovog mleka. Bezbolan san, i beskonačan. Blagosiljao bi nas, kada bi imao dovoljno pameti.“ Ali Kresen nije na to pristao, i napokon je prevagnuo. Da li je Zakrpa zbog te pobe bio srećniji, on nije umeo da kaže, čak ni danas, nakonolikih godina.

„*Senke dolaze da plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru*“, pevala je luda i dalje, vrteći glavom i nagoneći zvona da sve jače biju. *Bong dong, ring-a-ling, bong dong.*

„*Gospodaru*“, graktao je beli gavran. „*Gospodaru, gospodaru, gospodaru.*“

„Luda peva šta joj se prohte“, reče meštar svojoj nemirnoj princezi. „Ne smeš da primaš njegove reči k srcu. Sutra će se možda prisetiti neke druge pesme, i ovu više nikada nećeš čuti.“ *Lepo peva na četiri jezika*, pisao je lord Stefon...

Pilos se pojavi na vratima. „Meštre, oprosti.“

„Zaboravio si kašu“, reče Kresen, začuđen. To nije bilo nimalo nalik na Pilosa.

„Meštre, ser Davos se sinoć vratio. Pričaju o tome u kuhinji. Mislio sam da ćeš smesta hteti da znaš.“

„Davos... sinoć, kažeš? Gde je sada?“

„S kraljem. Proveli su gotovo čitavu noć zajedno.“

Bilo je vremenâ kada bi ga lord Stanis probudio, bez obzira na čas, da bude uz njega i da ga savetuje. „Trebalo je da mi jave“, snuždeno će Kresen. „Trebalo je da me probude.“ Pa lagano pusti Širininu šaku. „Oprosti mi, moja gospo, ali moram da razgovaram s tvojim gospodarom ocem. Pilo-

se, daj mi ruku. U ovom zamku ima previše stepenica; ponekad mi se čini da svake noći dodaju još po nekoliko, samo da bi me jedili.“

Širin i Zakrpa krenuše za njima, ali devojčici uskoro dosadi starčev spor i hod, pa odjuri napred, praćena ludom, čija su zvona sumanuto tukla.

Zamkovi nisu gostoljubivi prema slabima, podseti se Kresen dok se spuštao niz zavojite stepenice Tornja morskog zmaja. Lord Stanis će biti u Odaji obojenog stola, na vrhu Kamenog bubnja, središnje utvrde Zmajkamenjena, tako nazvane po tutnjavi i grmljavini koju su njeni drevni zidovi proizvodili za vreme oluja. Da bi stigli do njega, moraće da pređu galeriju, prođu kroz srednje i unutrašnje zidine s njihovim stražarima, kamenim čudovištima i kapijama od crnog gvožđa, i popnu se uz tolike stepenice da je Kresenu bilo muka i od same pomisli na njih. Mladići su preskakali po dve stepenice odjednom; za starca bolnog kuka, svaka je bila mučenje. Ali lord Stanis nije ni pomišljao da dođe k njemu, tako da se meštar pomirio sa tim iskušenjem. Bar mu je Pilos pomagao, i na tome je bio zahvalan.

Vukući se niz galeriju, prošli su pored niza visokih lučnih prozora s kojih se dobro videlo spoljnje dvorište i zidine, i ribarsko selo iza njih. U dvorištu, strelci su vežbali gađanje, uz povike: „Napni, ciljaj, odapni!“ Zvuk njihovih strela podsećao je na jato ptica koje uzleće. Gardisti su hodali po zidinama, izvirujući između kamenih čudovišta na vojsku ulogorenu napolju. Jutarnji vazduh beše magličast od logorskih vatri, jer tri hiljade ljudi upravo je sedalo za doručak pod barjacima svojih lordova. Iza prostranog logora, sidrište beše načičkano brodovljem. Nijednoj lađi koja je u proteklih pola godine prošla blizu Zmajkamenjena nije više bilo dozvoljeno da ode. *Gnev* lorda Stanisa, ratna galija sa tri palube i tri stotine vesala, delovala je gotovo mala, onako okružena trbušastim karakama i kogama.

Gardisti pred Kamenim bubnjem znali su meštre po viđenju, pa ih proputiše. „Čekaj ovde“, reče Kresen Pilosu kada uđe. „Bolje je da ga vidim nasamo.“

„Uspon je dugačak, meštre.“

Kresen se osmehnu. „Misliš da sam to zaboravio? Ovim stepenicama sam se popeo toliko puta da svaku znam ponaosob.“

Na pola puta, zažali zbog te odluke. Taman zastade da povрати dah i da mu bol u kuku mine, kada začu zvuk čizama na kamenu i nađe se licem u lice sa ser Davosom Sivortom, koji je silazio.

Davos beše sitan čovek, a nisko poreklo jasno mu se videlo na neuglednom licu. Iznošen zeleni plašt, šaren od soli i kiše i izbledeo od sunca, prekrivao mu je uska ramena, smeđi dublet i čakšire, koji su mu se slagali sa smeđim očima i kosom. Oko vrata mu je sa uzice visila vrećica od izlizane kože.

Kratka brada beše mu prošarana sedim vlasima, a na obogaljenoj levoj šaci nosio je kožnu rukavicu. Kada ugleda Kresena, on zastade.

„Ser Davose“, reče meštar. „Kada si se vratio?“

„Pre osvita, po mrklom mraku. To mi je omiljeno vreme.“ Pričalo se da niko nikada nije upravljao brodom po noći ni upola tako dobro kao Davos Kratkoruki. Pre nego što ga je lord Stanis proizveo u viteza, bio je najozloglašeniiji i najneuhvatljiviji krijumčar u svih Sedam kraljevstava.

„I?“

Čovek odmahnu glavom. „Onako je kao što si ga i upozorio. Oni se neće dići, meštre. Ne za njega. Ne vole ga.“

Ne, pomisli Kresen. Niti će ga ikada voleti. On je snažan, sposoban, pravedan... da, pravedan i više no što je mudro... ali to nije dovoljno. To nikada nije bilo dovoljno. „Razgovarao si sa svima?“

„Svima? Ne. Samo sa onima koji su hteli da me prime. Ne vole ni mene ti visokorođeni. Za njih ću uvek biti Vitez od Praziluka.“ Leva šaka mu se sklopi, kratki prsti stegoše se u pesnicu; Stanis im beše odsekao vrške, do prvog zgloba, na svima osim na palcu. „Prelomio sam hleb sa Galijenom Svonom i starim Penrouzom, a Tartovi su pristali na ponoćni susret u šumarku. Drugi – pa, Berik Donderion je nestao, neki kažu da je mrtav, a lord Keron je sa Renlijem. Bris Narandžasti, od Dugine garde.“

„Dugine garde?“

„Renli je obrazovao svoju vlastitu Kraljevu gardu“, objasni bivši krijumčar, „ali njih sedmorica ne nose belo. Svaki ima svoju boju. Loras Tirel im je lord zapovednik.“

Bila je to baš onakva zamisao kakve je obožavao Renli Barateon; veličanstveni novi viteški red, obznanjen prelepim novim odorama. Još kao dečaku, Renliju su se dopadale žive boje i bogate tkanine, a mnogo je voleo i da se igra. „Gledajte me!“ vikao bi dok bi, nasmejan, trčao kroz dvorane Krajoluja. „Gledajte me, ja sam zmaj“, ili: „Gledajte me, ja sam čarobnjak“, ili: „Gledajte me, gledajte me, ja sam kišni bog!“

Odvažni dečacić divlje crne kose i očiju punih smeha sada je bio odrastao čovek od dvadeset jedne godine, a još uvek se igrao svojih igara. *Gledajte me, ja sam kralj*, pomisli Kresen tužno. *O, Renli, Renli, milo moje dete, da li znaš šta si uradio? I da li bi mario i da znaš?* „Kako su lordovi obrazložili svoje odbijanje?“ upita on ser Davosa.

„Pa, što se toga tiče, neki su mi pružili lepe reči, a neki iskrene, neki su našli izgovore, neki obećanja, a neki su samo lagali.“ Sleže ramenima. „Naposletku, reći su samo vetar.“

„Nisi mogao da mu doneseš nadu?“

„Samo lažnu, a to nisam želeo“, reče Davos. „Od mene je dobio istinu.“

Meštar Kresen se priseti dana kada je Davos proizveden u viteza, nakon opsade Krajoluja. Lord Stanis i mala posada držali su zamak skoro godinu dana, protiv velike vojske lordova Tirela i Redvina. Čak im je i more bilo zatvoreno, danju i noću njime su kružile Redvinove galije, na čijim se katarkama vijorio tamnocrveni barjak Senice. U Krajoluju, konji su bili odavno pojedeni, nije više bilo ni pasa ni mačaka, i posada beše spala na korenje i pacove. A onda dođe noć mladog meseca i crnih oblaka koji sakriše zvezde. Obavijen tamom, krijumčar Davos usudio se da se provuče između Redvinovih galija i stena Brodolomnog zaliva. Njegov brodić imao je crn trup, crna jedra, crna vesla, a bio je pun praziluka i usoljene ribe. Nije toga bilo previše, tek toliko da posada ostane u životu dok Edard Stark nije stigao do Krajoluja i razbio opsadu.

Lord Stanis je nagradio Davosa dobrom zemljom na Besnom rtu, malom utvrdom i viteškim počastima... ali je takođe odlučio da ovaj mora ostati bez vršaka svih prstiju na levoj ruci, kako bi platio za sve godine krijumčarenja. Davos je to prihvatio, pod uslovom da nožem barata Stanis lično; nije hteo da prihvati kaznu od manje dostojnih ruku. Lord je upotrebio kasapsku sataru, kako bi sekao pravilnije i tačnije. Nakon toga, Davos je odabrao ime Sivort za svoju novostvorenu kuću, a za barjak crni brod na svetlosivom polju – s prazilukom na jedrima. Bivši krijumčar voleo je da kaže kako mu je Stanis učinio veliku uslugu, pošto je sada imao da čisti i seče četiri nokta manje.

Ne, pomisli Kresen, takav čovek neće pružati lažne nade, niti prikrivati golu istinu. „Ser Davose, istina ume da bude gorak napitak, čak i za čoveka kao što je lord Stanis. On ne misli ni na šta drugo sem na povratak u Kraljevu Luku na čelu sve svoje sile, na to da skrši svoje neprijatelje i uzme ono što mu po pravdi pripada. Ali sada...”

„Ako odvede ovu malobrojnu vojsku u Kraljevu Luku, poginuće. Ona nije dovoljno velika. To sam mu i rekao, ali znaš već kakav je njegov ponos.“ Davos pruži ruku u rukavici. „Pre će meni ponovo izrasti prsti nego što će se taj čovek povinovati razumu.“

Starac uzdahnu. „Uradio si sve što si mogao. Sada ja moram pridružiti svoj glas tvome.“ Pa umorno nastavi s usponom.

Odaja lorda Stanisa Barateona beše velika okrugla prostorija sa zidovima od golog crnog kamena i četiri visoka uska prozora otvorena na sve četiri strane sveta. U središtu odaje nalazio se veliki sto po kome i beše dobila ime, masivna ploča izrezbarenog drveta, izrađena po naredbi Egona Targarjena u dane pre Osvajanja. Obojeni sto imao je više od pedeset stopa u dužinu, i beše možda upola toliko širok na najširem mestu, ali manje od četiri stope na najužem. Egonovi stolari dali su mu oblik zemlje Vesterosa,

urezujući svaki zaliv i poluostrvo, sve dok više nijedna ivica nije bila ravna. Na površini, potamneloj od tristagodišnje upotrebe, stajale oslikane Sedam kraljevstava, onakva kakva behu u Egonovo vreme; reke i planine, zamkovi i gradovi, jezera i šume.

U odaji se nalazila samo jedna stolica, pažljivo postavljena uz mesto koje je Zmajkamen zauzimao kraj obale Vesterosa, i uzdignuta, kako bi se sa nje dobro videla čitava površina stola. U stolici je sedeo čovek u uskom kožnom prsluku i čakširama od grube smeđe vune. Kada meštar Kresen uđe, on diže pogled. „Znao sam da ćeš doći, starče, zvao te ja ili ne.“ U njegovom glasu ne beše ni tračka toplote; za njega, ništa novo.

Stanis Barateon, gospodar Zmajkamina i milošću bogova zakoniti naslednik Gvozdenog prestola Sedam kraljevstava Vesterosa, beše čovek širokih ramena i žilavih ruku, zategnutog lica i mišića koji su ličili na kožu što se sušila na suncu sve dok nije postala tvrda kao čelik. *Strog* beše reč koju su ljudi najčešće upotrebljavali kada su govorili o Stanisu, i on strog jeste bio. Mada još nije imao ni trideset i pet godina, samo mu je još tanak pojas crne kose bio ostao na glavi, kružeći iza ušiju poput senke kakve krunne. Njegov brat, pokojni kralj Robert, pred kraj života pustio je bradu. Meštar Kresen je nikada nije video, ali se pričalo da je bila divlja, gusta i neukrotiva. Kao da hoće tome da odgovori, Stanis je svoje zaliske potkresivao strogo i kratko. Ležali su kao plavocrna senka preko četvrtaste vilice i košunjavih udubina njegovih obraza. Oči su mu bile otvorene rane pod teškim veđama, tamno plavetne kao noćno more. Od njegovih usta bi i najsmješniju ludu obuzeo očaj; bila su to usta stvorena za mrgođenje, i pretnje i oštro izrečene zapovesti, tankih usana i napetih mišića, usta koja su zaboravila šta je osmeh, a šta je smeh nikada nisu ni znala. Ponekad noću, kada bi svet potpuno utihnuo, meštru Kresenu se činilo da čuje lorda Stanisa kako škrguće zubima na drugom kraju zamka.

„Nekada bi me probudio“, reče starac.

„Nekada si bio mlad. Sada si star i bolestan, i potreban ti je san.“ Stanis nikada nije naučio da ulepšava svoje reči, da vrda i da laska; govorio je šta je mislio, a oni kojima se to nije dopadalo mogli su da se nose u pakao. „Znao sam da ćeš brzo dočuti šta je Davos imao da kaže. Uvek sve doču-ješ, zar ne?“

„Ne bih ti bio od pomoći da nije tako“, kaza Kresen. „Sreo sam Davosa na stepeništu.“

„I pretpostavljam da ti je sve rekao? Trebalo je da mu skratim i jezik, a ne samo prste.“

„Onda bi ti bio slab izaslanik.“

„I ovako je bio slab izaslanik. Olujni gospodari se neće dići za mene. Izgleda da me ne vole, a pravednost moje borbe ništa im ne znači. Kuka-vice među njima sedeće iza svojih zidova, čekajući da vide kuda vetar duva i ko će pobediti. Odvažni među njima već su se opredelili za Renlija. Za *Renlija*!“ On ispljunu ime poput otrova.

„Tvoj brat je bio gospodar Krajoluja poslednjih trinaest godina. Ti lordovi su njegovi zakleti vazali...”

„*Njegovi*“, prekide ga Stanis, „a po pravdi su morali biti moji. Nikada nisam tražio Zmajkamen. Nikada ga nisam želeo. Prihvatio sam ga zato što su tu bili Robertovi neprijatelji, i on mi je naredio da ih istrebim. Sagra-dio sam mu flotu i obavio njegov posao, pokoran kao što mlađi brat i tre-ba da bude prema starijem, kao što Renli treba da bude prema meni. A kako mi je Robert zahvalio? Imenovao me je za gospodara Zmajkamenta, a Krajo-luj i sve njegove prihode dao *Renliju*. Krajoluj je pripadao kući Barateona tri stotine godina; po pravdi je trebalo da pređe meni kada je Robert osvo-jio Gvozdeni presto.“

Bila je to stara rana, duboka i bolna, sada još i više nego pre. Odatle je poticala sva slabost njegovog gospodara; Zmajkamentu je, koliko god da je star i snažan bio, na vernost bila zakleta tek šačica neznatnih lordova, čija su kamenita ostrvca bila preslabo naseljena da bi se podiglo onoliko voj-ske koliko je Stanisu trebalo. Čak i sa najamnicima koje je doveo preko Uskog mora iz slobodnih gradova Mira i Lisa, vojska ulogorena pred zidi-nama bila je premalena da skrši moć kuće Lanistera.

„Robert ti je naneo nepravdu“, odgovori meštar Kresen oprezno, „ali je za to imao jake razloge. Zmajkamen je dugo bio sedište kuće Targarje-na. Trebao mu je snažan čovek da tu vlada, a Renli je bio tek dete.“

„On je još i sad dete“, odseče Stanis, a gnev glasno odjeknu praznom odajom, „lakomo dete koje bi da mi ukrade krunu s glave. Šta je Renli ika-da uradio da zasluži presto? Sedi na veću i šali se sa Maloprstićem, a na tur-nirima navlači blistavi oklop i dozvoljava da ga bolji od njega zbacuju s konja. I to je sve što se ima reći o mom bratu Renliju, čoveku koji misli da treba da bude kralj. Zašto li su me bogovi prokleli *braćom*, pitam ja tebe?“

„Ja ne mogu da odgovaram za bogove.“

„Ti retko uopšte i odgovaraš u poslednje vreme, tako mi izgleda. Ko je Renlijev meštar? Možda bi bilo bolje da njega pozovem, njegovi saveti bi mi se možda više svideli. Šta misliš, šta je taj meštar rekao kada je moj brat odlučio da mi ukrade krunu? Kakav je savet taj tvoj kolega ponudio toj mojoj izdajničkoj krvi?“

„Iznenadilo bi me da je lord Renli potražio savet, veličanstvo.“ Najmla-đi od tri sina lorda Stefona izrastao je u čoveka odvažnog ali nepromišljenog,

koji je sve činio nagoni, a ne razumno. Po tome, pa i po mnogo čemu drugom, Renli je bio isti Robert, i nimalo nalik na Stanis.

„*Veličanstvo*“, ponovi Stanis jetko. „Izruguješ mi se kraljevskim zvanjem, a čega sam ja to kralj? Zmajkamen i pokoja stena u Uskom moru, to je moje kraljevstvo.“ On se spusti niz stepenice svoje stolice i zastade pred stolom, tako da mu senka pade na ušće Crnobujice i naslikanu šumu, tamo gde se sada nalazila Kraljeva Luka. Tu stajaše, mračan i zamišljen, nad kraljevstvom koje je želeo da osvoji, naizgled bliskim, a ipak tako dalekim. „Večeras ću obedovati sa svojim lordovima vazalima, kakvi su da su. Sa Seltigarom, Velarionom, Bar Emonom, čitavom jadnom bratijom. Slabašan ulov, moram da priznam, ali sve što su mi braća ostavila. Onaj liški pirat Salador San biće tu s najnovijim računima za ono što mu dugujem, a Moroš Miranin će me upozoravati na plime i jesenje bure, dok će lord Sanglas bogobojažljivo mrmljati o volji Sedmoro. Seltigar će hteti da zna koliko će nam se olujnih lordova pridružiti. Velarion će pretiti povlačenjem svoje vojske ako smesta ne udarimo. Šta da im kažem? Šta mi je činiti?“

„Tvoji istinski neprijatelji su Lanisteri, moj gospodaru“, odgovori meštar Kresen. „Ako biste se ti i tvoj brat ujedinili protiv njih...“

„Sa Renlijem neću pregovarati“, odvrati Stanis tonom koji nije dopuštao raspravu. „Ne dok se naziva kraljem.“

„Ne Renli, dakle“, popusti meštar. Njegov gospodar beše tvrdoglav i gord; kada bi nešto naumio, bilo je nemoguće razuveriti ga. „I drugi mogu da posluže tvojim ciljevima. Sin Edarda Starka proglašen je za Kralja na Severu, a iza njega stoji sva sila Zimovrela i Brzorečja.“

„Zelen dečak“, reče Stanis, „i još jedan lažni kralj. Treba li da prihvatim krnje kraljevstvo?“

„Pola kraljevstva je sigurno bolje nego ništa“, kaza Kresen, „a ako momku pomogneš da osveti očevo ubistvo...“

„Zašto bih ja svetio Edarda Starka? On mi ništa nije značio. O, *Robert* ga je voleo, tako je. Voleo ga je kao brata, koliko sam samo to puta čuo? *Ja* sam mu bio brat, a ne Ned Stark, ali po njegovom ophođenju prema meni ja to nikada ne bih znao. Ja sam za njega branio Krajoluj, gledao sam kako dobri ljudi umiru od gladi dok su se Mejs Tirel i Pakster Redvin gostili pod mojim zidinama. Da li mi je Robert zahvalio? Nije. Zahvalio je *Star-ku* za to što je razbio opsadu kada smo spali na pacove i rotkvice. Ja sam sagradio flotu na Robertovu zapovest, osvojio Zmajkamen u njegovo ime. Da li mi je stegao ruku i rekao: *Svaka čast, brate, šta bih ja bez tebe?* Ne, optužio me je što sam dopustio da Vilem Deri pobegne sa Viserisom i malom, kao da sam ja to mogao da sprečim. Sedeo sam u njegovom Veću petnaest godina, pomagao sam Džonu Erinu da vlada kraljevstvom dok se Robert

još i ređe; obavio bi svoju dužnost u bračnom krevetu jednom ili dvaput godišnje, ali u tome nije nalazio radosti, i sinovi kojima se nekada nadao nikada nisu došli.

„Moja braća, i stričevi i rođaci imaju vojske“, reče mu ona. „Kuća Florenta staeće pod tvoj barjak.“

„Kuća Florenta u najboljem slučaju može da prikupi dve hiljade mačeva.“ Pričalo se da Stanis zna snagu svake kuće u Sedam kraljevstava. „A ti imaš mnogo više vere u svoju braću i stričeve nego što je imam ja, moja gospo. Zemlje Florenta leže preblizu Visokog Sada da bi se tvoj gospodar stric igrao s gnevom Mejsa Tirela.“

„Postoji i drugi način.“ Ledi Selisa se približi. „Pogledaj kroz prozore, moj gospodaru. Eno znamenja na koje čekaš, bukti na nebu. Crveno je, crveno kao plamen, crveno kao vatreno sunce boga jedinoga. To je *njegov* simbol – i tvoj! Vidi kako se razvilo po nebu, poput vrelog zmajskog daha, a ti si gospodar Zmajkamenja. Ono kazuje da je tvoje vreme nastupilo, veličanstvo. To je sasvim jasno. Suđeno ti je da isploviš sa ove samotne stene kao što je nekada Egon Osvajač isplovio, da razneseš sve neprijatelje pred sobom kao što je on učinio. Reci samo reč, i prigrli moć Gospodara svetlosti.“

„Koliko će mi mačeva dati Gospodar svetlosti?“ upita ponovo Stanis.

„Koliko god ti je potrebno“, obeća njegova žena. „Mačeve Krajoluja i Visokog Sada za početak, i sve njihove lordove vazale.“

„Davos se ne bi složio s tim“, reče Stanis. „Ti mačevi zakleti su Renliju. Oni vole mog ljupkog mlađeg brata, kao što su nekada voleli Roberta... i kao što nikada nisu voleli mene.“

„Tako je“, odgovori ona, „ali ako Renli umre...“

Stanis se podozrivo zagleda u svoju ženu, sve dok Kresen više nije mogao da drži jezik za zubima. „O tome ne treba ni razmišljati. Visosti, kakve god da je ludosti Renli počinio...“

„*Ludosti?* Ja to zovem veleizdajom.“ Stanis se ponovo okrenu ženi. „Brat mi je mlad i snažan, a okružen je velikom vojskom i tim svojim duginim vitezovima.“

„Melisandra je gledala u plamen, i videla ga mrtvog.“

Kresena obuže užas. „Bratoubistvo... moj gospodaru, to je *zlo*, nepojmljivo... molim te, saslušaj me.“

Ledi Selisa ga pažljivo odmeri. „A šta ćeš mu ti reći, meštrec? Da će dobiti pola kraljevstva ako na kolenima ode pred Starkove i proda našu kći Lizi Erin?“

„Saslušao sam tvoje savete, Kresene“, reče lord Stanis. „Sada ću saslušati njene. Slobodan si.“

Meštar Kresen se ukočeno pokloni. Osećao je oči ledi Selise na leđima dok se sporo vukao preko odaje. Kada je stigao do kraja stepeništa, jedva je mogao da stoji. „Pomozi mi!“ reče Pilosu.

Čim se ponovo našao u sigurnosti svojih odaja, Kresen otpusti mladića i nanovo odšepa do balkona da tamo stoji među kamenim čudovištima i gleda na more. Jedan od ratnih brodova Saladora Sana klizio je kraj zamka, u vedre pruge obojeni pramac sekao je sivozelene vode dok su se vesla ravnomerno dizala i spuštala. Posmatrao ga je sve dok nije zamakao za kopno. *Kada bi i moji strahovi tako lako nestali. Zar je toliko dugo živeo samo zato da ovo doživi?*

Kada bi meštar stavio svoju ogrlicu, odricao se nade na potomstvo, ali se Kresen ipak često osećao kao otac. Robert, Stanis, Renli... tri sina je podigao nakon što je pobesnelo more odnelo lorda Stefona. Zar je bio tako neuspešan, da ih sada gleda kako se međusobno ubijaju? To ne sme da dozvoliti, to *neće* dozvoliti.

Ona žena bila je u srcu svega. Ne ledi Selisa, već ona *druga*. Crvena žena, tako su je sluge zvale iz straha da joj izgovore ime. „Ja ću joj izgovoriti ime“, reče Kresen paklenom psu od kamena. „Melisandra. *Ona*.“ Melisandra od Ašaija, čarobnica, senkovezilja i sveštenica R'lora, Gospodara svetlosti, Srca vatre, Boga Plamena i Senke. Melisandra, čije se ludilo ne sme proširiti dalje od Zmajkamenja.

Odaje mu se činjahu mračnim i sumornim nakon jutarnjeg svetla. Nespretnim rukama, starac upali sveću i odnese je u radnu sobu pod stepeništem što je vodilo u gavransko gnezdo, a gde su mu masti, napici i lekovi bili uredno poređani po policama. Na najnižoj polici, iza niza balzama u plitkim glinenim posudama, nađe bočicu od tamnoplavog stakla, ne veću od malog prsta. Zazveckala je kada ju je protresao. Kresen oduva naslagu prašine i odnese je do stola. Srušivši se u stolicu, izvadi čep i isprazni bočicu. Desetak kristala, ne većih od semenki, rasu se po pergamentu koji je čitao. Na svetlosti sveća sijali su poput dragulja, toliko ljubičasti da meštar pomisli kako tu boju tek sada prvi put vidi.

Lanac oko vrata postade mu veoma težak. On lagano dodirnu jedan kristal vrhom malog prsta. *Odveć mala stvar da bi u sebi sadržala moć života i smrti*. Bili su sačinjeni od izvesne biljke koja je rasla samo na ostrvima Žadnog mora, na drugoj strani sveta. Lišće je moralo biti sušeno, zatim natančano u mešavini limuna, šećerne vode i nekih retkih začina s Letnjih ostrva. Nakon toga listove bi bacili, ali se napitak morao zgusnuti pomoću pepela i ostaviti da se kristalizuje. Postupak je bio spor i težak, sastojci skupi i teško dostupni. Alhemičari iz Lisa su ipak znali za njega, kao i Ljudi Bez Lica iz Bravosa... a i meštri njegovog reda, mada se o tome nije pričalo van

zidina Citadele. Svi su znali da meštar kuje svoju srebrnu kariku kada nauči veštinu lečenja – ali su svi radije zaboravljali da su ljudi vični lečenju podjednako vični i ubijanju.

Kresen više nije pamtio ime kojim su Ašajani zvali list, niti kako su liški trovači zvali kristal. U Citadeli su ga jednostavno nazivali davitelj. Rastopljen u vinu, stegao bi čoveku vratne mišiće čvršće nego bilo kakva pesnica, zatvarajući dušnik. Pričalo se da lice žrtve postane tamnocrveno kao malo kristalno seme iz koga raste smrt, ali je takvo bivalo i lice čoveka koji se zadavio komadićem hrane.

A baš ove noći lord Stanis prirediće gozbu za svoje vazale, svoju gospu... i crvenu ženu, Melisandru od Ašaija.

Moram da se odmorim, reče meštar Kresen sebi. *Kad padne mrak, moram imati svu svoju snagu. Ruke ne smeju da mi zadrhte, niti hrabrost sme da me izda. Spremam se da učinim nešto užasno, ali to ipak mora biti učinjeno. Ako ima bogova, sigurno će mi oprostiti.* U poslednje vreme je tako loše spavao. Kratak san će ga okrepiti za iskušenje koje mu predstoji. Iznuren, on se otetura do postelje. Ali kada sklopi oči, još uvek je pred njima bilo svetlo komete, crveno i plameno, i neobično živo u tami njegovih snova. *Možda je to moja komete*, pomisli napokon pospano, tren pre nego što ga obuze san. *Znamenje krvi, vesnik ubistva... da...*

Kada se probudio, bio je uveliko mrak, ložnica mu beše crna, a svaki zglob u telu ga je boleo. Kresen se pridiže, dok mu je glavu razdirao bol. Grčevito stežući štap, nesigurno ustade. *Baš je kasno*, pomisli. *Nisu me pozvali.* Uvek su ga zvali na gozbe, davali mu mesto uza samu so, nedaleko od lorda Stanisa. Pred očima mu zaigra lice njegovog gospodara, ne čoveka kakav je sada već dečaka kakav je bio nekad, kako stoji hladan u senkama dok sunce obasjava njegovog starijeg brata. Šta god da je uradio, Robert je uradio pre njega, i to bolje. Siroti dečak... mora da požuri, za *njegovo* dobro.

Meštar zateče kristale tamo gde ih je ostavio, pa ih pokupi s pergamenta. Kresen nije imao šuplje prstenje kakvo su, navodno, najradije koristili trovači iz Lisa, ali je mnoštvo džepova, velikih i malih, bilo ušiveno u široke rukave njegove odore. On sakri seme davitelja u jedan od njih, otvori vrata i pozva: „Pilose? Gde si?“ Kada ne dobi odgovor, pozva ponovo, glasnije. „Pilose, treba mi pomoć!“ Odgovora i dalje ne bi. To beše čudno; ćelija mladog meštra nalazila se na samo pola zavoja niz stepenice, i lako ga je mogao čuti.

Naposletku, Kresen bi prinuđen da dozove slugu. „Požurite“, reče im. „Predugo sam spavao. Do sada se već uveliko goste... i piju... trebalo je da me probude.“ Šta se desilo s mešтром Pilosom? Zbilja, nije shvatao.

Ponovo je morao da pređe dugačku galeriju. Noćni vetar šaputao je kroz velike prozore, oštar od mirisa mora. Na zidinama Zmajkamina treperile su baklje, a dole u logoru mogao je da vidi kako gore stotine vatri, kao da je zvezdano polje palo na zemlju. Gore, plamtela je kometa, crvena i zlo-kobna. *Previše sam star i mudar da se bojim takvih stvari*, reče meštar sebi.

Vrata Velike dvorane behu uokvirena čeljustima kamenog zmaja. On reče slugama da ga pred njima ostave. Biće bolje da uđe sam. Ne sme delovati slabašno. Teško se oslanjajući na štap, Kresen se pope uz poslednjih nekoliko stepenika, pa othrama ispod zuba dovratka. Dvojica gardista otvoriše pred njim teška crvena vrata i kroz njih navre iznenadni nalet buke i svetla. Kresen zakorači u zmajske čeljusti.

Iznad zveketa noževa i tanjira i tihog žamora razgovora, ču Zakrpu kako peva: „...plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru“, praćen bukom zvona. Ista užasna pesma koju je pevao tog jutra. „*Senke dolaze da ostanu, moj gospodaru, ostanu, moj gospodaru, ostanu, moj gospodaru.*“ Niži stolovi bili su prepuni vitezova strelaca i najamničkih kapetana, koji su kidali komade crnog hleba i umakali ih u riblju čorbu. Nije bilo glasnog smeha, niti razuzdanih povika kakvi su remetili dostojanstvo gozbi drugih ljudi; lord Stanis to nije dopuštao.

Kresen krenu prema uzdignutom podijumu na kome su lordovi sedeli s kraljem. Morao je široko da zaobiđe Zakrpu. Zaneta plesom, okružena zvukom zvona, luda nije ni čula ni videla kako meštar prilazi. Dok je skakutao s noge na nogu, Zakrpa nalete na Kresena, izbivši mu štap. Zajedno padoše na pod, zapetljanih ruku i nogu, i iznenadna provala smeha prolo-mi se svud oko njih. Nema sumnje da su bili smešan prizor.

Zakrpa se beše pručio po njemu, išarano lice lude počivalo je tik uz njegovo. Limena kaciga s rogovima i zvonima bila mu je spala. „Pod morem, padaš *naviše*“, objavi on. „Znam to, znam to, o, o, o.“ Kikoćući se, luda se otkotrlja, skoči na noge, pa izvede mali ples.

Nastojeći da spase šta se spasti može, meštar se slabašno osmehnu i pokušao da ustane, ali ga je kuk tako bolelo da mu se na tren učini da ga je ponovo slomio. Oseti kako ga snažne ruke hvataju pod miške i dižu na noge. „Hvala ti, ser“, promrmlja, okrećući se da vidi koji mu je to vitez pritekao u pomoć...

„Meštre“, reče leđi Melisandra dubokim glasom, začinjnim melodijama Žadnog mora. „Trebalo bi bolje da paziš.“ Kao i uvek, bila je obučena u crveno od glave do pete, u dugačku široku odoru od lepršave svile svetle kao vatra, sa prostranim rukavima i dubokim prorezom na grudima, koji je otkrivao delić tamnije, krvavocrvene tkanine pod njom. Oko vrata imala je tesni lančić od crvenog zlata, stegnutiji od bilo koje meštarske ogrlice,

ukrašen jednim jedinim velikim crvenim rubinom. Kosa joj nije bila boje narandže ili jagode, kao u običnih riđokosih žena, već tamnog uglačanog bakra koji se presijava na svetlu baklji. Čak su joj i oči bile crvene... ali joj koža beše glatka i bela, čista, bleđa kao mleko. Vitka je bila, otmenih kret-nji, viša od mnogih vitezova, punih grudi i tananog struka, i srcastoga lica. Muškarci su teško odvajali pogled od nje, čak i meštiri. Mnogi su govorili da je prelepa. Nije bila prelepa. Bila je crvena, strašna i crvena.

„Ja... hvala ti, moja gospo.“

„Čovek u tvojim godinama mora da pazi kud stupa“, reče Melisandra učtivo. „Noć je mračna i puna užasa.“

Znao je taj stih, iz neke molitve njene vere. *To nije važno, ja imam svoju veru.* „Samo se deca boje mraka“, kaza joj on. A ipak, dok je to izgovarao, ču Zakrpu kako nastavlja pesmu. „*Senke dolaze da plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru, plešu, moj gospodaru.*“

„Evo jedne prave zagonetke“ reče Melisandra. „Pametna budala i budalast mudrac.“ Sagnuvši se, ona podiže Zakrpinu kacigu s mesta gde beše pala i stavi je na Kresenovu glavu. Zvona se tiho oglašise kada mu kapa pade preko ušiju. „Odgovarajuća kruna za tvoj lanac, lorde Meštire!“ glasno reče ona. Svud oko njih muškarci su se smejali.

Kresen skupi usne i pokuša da obuzda gnev. Misli da je on slabašan i bespomoćan, ali će je on uveriti u suprotno pre no što se noć okonča. Možda jeste star, ali je još uvek meštar iz Citadele. „Druga kruna sem istine nije mi potrebna“, reče joj, skinuvši ludinu kacigu sa glave.

„Na ovom svetu ima istina koje se ne uče u Starigradu.“ Melisandra se okrete od njega u vrtlogu crvene svile, pa krenu ka visokom stolu, gde su sedeli kralj Stanis i njegova kraljica. Kresen predade Zakrpi vedro sa rogovima i krenu za njom.

Na njegovom mestu sedeo je meštar Pilos.

Starac je mogao samo da stoji i zuri. „Meštire Pilose“, izusti napokon. „Nisi... nisi me probudio.“

„Veličanstvo mi je zapovedilo da te pustim da se odmoriš.“ Pilos je bar imao obraza da pocrveni. „Rekao mi je da ovde nisi potreban.“

Kresen prelete pogledom preko vitezova, i kapetana, i lordova, koji su ćutke sedeli. Lord Seltigar, ostareo i mrzovoljan, nosio je ogrtač ukrašen crvenim krabama od granata. Naočiti lord Velarion beše odabrao morsko-zelenu svilu; morski konjic od belog zlata na njegovom vratu dobro mu je pristajao uz dugačku svetlu kosu. Lord Bar Emon, dežmekast četrnaestogodišnji dečak, bio se omotao purpurnim baršunom obrubljenim belim fokinim krznom, ser Aksel Florent ostao je neugledan čak i u crvenoj vuni i lisičjem krznu, pobožni lord Sanglas nosio je mesečeve opale oko vrata i

jedne ruke, kao i na prstima, a liški kapetan Salador San bio je nalik na sunčev plamen od grimiznog satena, zlata i dragulja. Samo je ser Davos bio obučen jednostavno, u smeđi dublet i zeleni vuneni ogrtač, i samo mu je ser Davos uzvratio pogled, sa sažaljenjem u očima.

„Previše si bolestan i previše pometen da bi mi koristio, starče.“ To je zvučalo tako nalik na Stanisov glas, ali je bilo nemoguće, bilo je nemoguće. „Pilos će mi od sada biti savetnik. On već radi sa gavranovima, pošto ti više ne možeš da se penješ do njihovog gnezda. Neću da mi pogineš dok me služiš.“

Meštar Kresen zatrepta. *Stanise, moj gospodaru, moj tužni tmurni dečake, sine koga nikada nisam imao, ne smeš to da radiš, zar ne znaš koliko sam brinuo za tebe, živio za tebe, voleo te uprkos svemu? Da, voleo te, više čak i od Roberta ili Renlija, jer ti si bio onaj nevoljeni, onaj kome sam najviše trebao. Ipak, sve što reče beše: „Biće tvoja volja, moj gospodaru, ali... ali, nešto sam gladan. Mogu li da sednem za tvoj sto?“ Pored tebe, mesto mi je pored tebe...*

Ser Davos ustade s klupe. „Biće mi čast ako meštar sedne ovde pored mene, veličanstvo.“

„Kako hoćeš.“ Lord Stanis se okrete da kaže nešto Melisandri, koja beše sela s njegove desne strane, na počasno mesto. Ledi Selisa sedela mu je sleva, sevajući osmehom blistavim i varljivim poput njenih dragulja.

Predaleko, pomisli Kresen tupo kada vide gde sedi ser Davos. Između krijumčara i visokog stola nalazilo se pola lordova vazala. Moram joj se približiti ako želim da stavim davitelja u njenu čašu, ali kako?

Zakrpa se šepurio naokolo dok se meštar sporo probijao oko stola ka Davosu Sivortu. „Ovde ribu jedemo“, uzviknu luda srećno, mašući bakalarom kao žezlom. „Pod morem, ribe jedu nas. Znam to, znam to, o, o, o.“

Ser Davos se izmače u stranu da napravi mesta na klupi. „Večeras bi svi trebalo da nosimo ludačke odore“, reče mračno dok se Kresen smeštao, „pošto smo se ludačkog posla prihvatili. Crvena žena je videla pobedu u svojim plamenovima, tako da Stanis namerava da ustraje sa svojim zahtevima, bez obzira na snagu vojski. Ako i dalje sve bude po njenom, bojim se da ćemo svi videti isto što je video i Zakrpa – morsko dno.“

Kresen zavuče ruke u rukave, kao da hoće da se zgreje. Prsti mu napiše tvrde grumenčice kristala u vuni. „Lorde Stanise!“

Stanis se okrenu od crvene žene, ali odgovori ledi Selisa. „Kralju Stanise. Zaboravljaš se, meštre.“

„On je star, i misli mu blude“, reče joj kralj grubo. „Šta je, Kresene? Reci šta imaš.“

„Kad već nameravaš da isploviš, od ključne je važnosti da se ujediniš s lordom Starkom i ledi Erin...“

„Ja se neću ujediniti ni sa kim“, reče Stanis Barateon.

„Kao što se svetlo ne ujedinjuje s tamom.“ Ledi Selisa ga uze za ruku.

Stanis klimnu glavom. „Starkovi hoće da mi ukradu pola kraljevstva, kao što su mi Lanisteri ukrali presto, a moj vlastiti dragi brat mačeve i utvrde koje mi po pravu pripadaju. Oni su svi uzurpatori, i svi su mi neprijatelji.“

Izgubio sam ga, pomisli Kresen očajno. Kada bi samo nekako mogao da se neprimećen prikrade Melisandri... potreban mu je samo tren u blizini njene čaše. „Ti si zakoniti nasljednik svog brata Roberta, istinski gospodar Sedam kraljevstava, i kralj Andala, Rojnara i Prvih ljudi“, reče očajnički, „ali ipak, ne možeš se nadati pobjedi bez saveznika.“

„Ima on saveznika“, reče ledi Selisa. „R'lora, Gospodara svetla, srce vatre, boga plamena i senke.“

„Bogovi su u najboljem slučaju nesigurni saveznici“, beše uporan starac, „a *taj* bog ovde nema moći.“

„Misliš da nema?“ rubin na Melisandrinom vratu ulovi svetlo dok se okretala, i na tren se učini da blista sjajno poput komete. „Ako ćeš da govoriš takve ludosti, meštre, bolje da ponovo staviš krunu na glavu.“

„Da“, složi se ledi Selisa. „Zakrpinu kacigu. Odlično ti pristaje, starče. Stavi je ponovo, naređujem ti.“

„Pod morem, šešire niko ne nosi“, reče Zakrpa. „Znam to, znam to, o, o, o.“

Oči lorda Stanisa utonuše u senku teških veđa, usta mu se pretvoriše u crt, a vilica mu je tiho radila. Uvek je škrgutao zubima kada je bio besan. „Ludo“, zareža najzad, „moja gospa supruga naređuje. Daj Kresenu svoju kacigu.“

Ne, pomisli stari meštar, *ovo nisi ti, ti se ne ponašaš tako, uvek si bio pravedan, uvek strog ali nikada okrutan, nikada, izrugivanje nisi shvatao isto kao što nisi shvatao ni smeh.*

Zakrpa doplesa bliže, a zvana mu pevahu: *klang-a-lang, ding-ding, klink-klank-klink-klank*. Meštar Kresen je sedeo čutke dok mu je luda stavljala rogato vedro na glavu. Kresen pognu glavu pod njegovom težinom. Zvona mu zazvoniše. „Možda bi od sada trebalo da peva svoje savete“, reče ledi Selisa.

„Preteruješ, ženo“, kaza lord Stanis. „On je star čovek, i dobro me je služio.“

I služiću te do kraja, moj mili gospodaru, moj siroti usamljeni sine, pomisli Kresen, jer, iznenada, on vide način. Ser Davosova čaša bila je pred njim, još uvek napola puna kiselog crnog vina. On u rukavu pronađe čvrst opijak kristala, pa ga uze palcem i kažiprstom, pružajući ruku ka čaši. *Glatki pokreti, spretni, sada ne smem da pogrešim*, molio se, i bogovi mu molitve uslišiše. U tren oka, prsti mu ostadoše prazni. Ruke mu godinama nisu bile

tako spretne, niti pokreti tako tečni. Davos je video, ali niko drugi, u to je bio siguran. Sa čašom u ruci, on ustade na noge. „Možda sam i bio luda. Ledi Melisandra, hoćeš li da поделиš sa mnom čašu vina? Da nazdravimo tvom bogu, tvom Gospodaru svetlosti? U čast njegove moći?“

Crvena žena ga je proučavala. „Ako želiš.“

Osećao je kako ga svi gledaju. Davos pruži ruku ka njemu dok se dizao s klupe, hvatajući ga za rukav prstima koje je lord Stanis skratio. „Šta to radiš?“ prošapta.

„Ono što se mora“, odvrati meštar Kresen, „zarad čitavog kraljevstva i duše moga gospodara.“ Tad otrese Davosovu ruku, prolivši kap vina na pod.

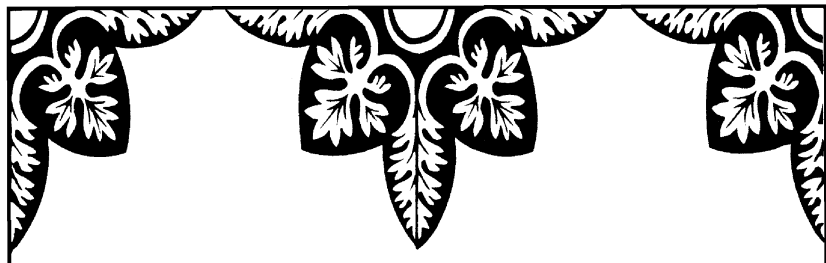
Presrela ga je ispred visokog stola, a svi pogledi behu uprti u njih. Ali je Kresen video samo nju. Crvena svila, crvene oči, crveni rubin na njenom grlu, crvene usne izvijene u blagom osmeju dok je stavljala svoju šaku preko njegove, oko čaše. Njena koža mu se učini vrela, grozničava. „Još nije prekasno da proliješ vino, meštre.“

„Ne“, prošapta on muklo. „Ne.“

„Kako hoćeš.“ Melisandra od Ašaija uze čašu iz njegovih ruku i otpi dugačak gutljaj. U čaši beše ostalo samo pola gutljaja kada mu je ona ponudila nazad. „A sada ti.“

Ruke su mu se tresle, ali nagna sebe da bude jak. Meštar iz Citadele ne sme da se plaši. Vino mu beše oporo na jeziku. On pusti praznu čašu da mu ispadne iz prstiju i razbije se o pod. „On *ima* moć ovde, moj gospodaru“, reče žena. „A vatra pročišćava.“ Na grlu, rubin joj je crvenkasto svetlucao.

Kresen pokuša da odgovori, ali mu reči zapeše u grlu. Kašalj mu se preobratila u jeziv piskav zvižduk dok se borio za vazduh. Gvozdeni prsti stegoše mu se oko vrata. Dok je padao na kolena, još je odmahivao glavom, prkoseći joj, prkoseći njenoj moći, prkoseći njenom bogu. A kravlja zvona lupala su rogovima, pevajući: *ludo, ludo, ludo*, dok ga je crvena žena sažaljivo posmatrala s visine, a plamičci sveća plesali u njenim crvenim, crvenim očima.

ARJA

U Zimovrelu su je zvali „Arja Konjsko lice“, i mislila je da od toga nema ničeg goreg, ali to je bilo pre nego što ju je siroče Zelenoruki Lomi nazvao „Grudvoglavi“.

Zaista joj se činilo da joj je glava na dodir kao grudva. Kada ju je Joren odvuкао u onu uličicu, mislila je da hoće da je ubije, ali ju je mrzovoljni starac samo čvrsto stegao i bodežom isekao njene učebane uvojke. Pamtila je kako je povetarac nosio pregršti prljave smeđe kose preko pločnika, prema obredištu pred kojim joj je umro otac. „Iz grada vodim muškarce i dečake“, zarežao je Joren dok joj je oštri čelik grebao glavu. „Sada miruj, *dečko*.“ Kada je završio, teme su joj prekrivali samo čuperci i čekinje.

Nakon toga joj je rekao da će odatle pa do Zimovrela biti siroče Ari. „Kapiju ćemo lako proći, ali je drum nešto drugo. Pred tobom je dug put u rđavom društvu. Ovog puta ih ima trideset komada muškaraca i dečaka na putu za Zid, i ni ne pomišljaj da su kao onaj tvoj brat kopile.“ Prodrmao ju je. „Lord Edard mi je dao da proverem po tamnicama, a tamo dole nisam zatekao gospodičice. Ova bratija, pola njih bi te kraljici predalo dok lupiš dlanom o dlan, u zamenu za oprost i možda srebrnjak-dva. A i oni preostali bi učinili isto, samo što bi te najpre silovali. Zato se drži po strani, i puštaj vodu u šumi, sama. To će biti najteže, pišanje, zato nemoj da piješ više no što moraš.“

Lako su napustili Kraljevu Luku, baš kao što je i rekao. Lanisterski stražari na kapijama zaustavljali su sve, ali se Joren jednom obratio po ime-

nu, i njihova kola propuštena su bez pretraživanja. Arju niko nije ni pogledao. Tražili su visokorođenu devojčicu, kćer kraljeve desne ruke, ne mršavog dečaka ostrižene glave. Arja se nije ni osvrnula. Želela je da se Crnobujica digne i poplavi čitav grad, Buvlju rupu i Crvenu tvrđavu, i Veliko obredište, i *sve i svakoga* uz to, a posebno princa Džofrija i njegovu majku. No znala je da neće, a u svakom slučaju, Sansa je još u gradu, pa bi i nju voda odnela. Kada se toga prisetila, Arja je odlučila da umesto poplave želi Zimovrel.

Joren je, međutim, pogrešio u vezi s pišanjem. To uopšte nije bilo najteže; najteži su bili Zelenoruki Lomi i Pituljica. Siročići. Joren ih je nekoć pokupio sa ulica, obećavši im toplu hranu u trbusima i cipele na nogama. Ostale je pronašao u lancima. „Straži trebaju dobri ljudi“, rekao im je na polasku, „ali ćete i vi morati da poslužite.“

Joren je iz tamnica uzeo i odrasle muškarce, lopove, lovokradice, silovatelje i slične. Najgora su bila trojica koje je našao u crnim ćelijama, a biće da su čak i njega plašili, čim ih je držao lancima vezane za ruke i noge, u dnu kola, i još im se zakleo da će u okovima ostati sve do Zida. Jedan nije imao nos, već samo rupu u licu na mestu gde mu je odsečen, a oči odvratnog debelog čelavca šiljastih zuba i obraza osutih gnojnim krastama nisu bile ni nalik ljudskim.

Petora kola izašla su iz Kraljeve Luke, natovarena zalihama za Zid: kožama i balama platna, polugama sirovog gvožđa, kavezima s gavranima, knjigama i hartijama i mastilom, zavežljajima kiselišća, ćupovima ulja i kovčezima lekova i začina. Zaprege teretnih konja vukle su kola, a Joren je kupio i dva jahaća konja i pet-šest magaraca za dečake. Arji bi se više dopao pravi konj, ali i magarac beše bolji od vožnje u kolima.

Muškarci na nju nisu obraćali pažnju, ali sa dečacima nije bila te sreće. Bila je dve godina mlađa od najmlađeg siročeta, pri tom manja i mršavija, a Lomi i Pituljica protumačili su njeno ćutanje kao znak straha, gluposti ili gluvoće. „Gle kakav mač ima Grudvoglav!“ rekao je Lomi jednog jutra dok su sporo putovali kraj voćnjaka i žitnih polja. On je bio bojadžijin šegrt pre nego što su ga uhvatili u krađi i ruke su mu do lakata bile poprimile zelenu boju. Kada se smejavao, njakao je baš kao magarci koje su jahali. „Odale mač jednom pacovu iz slivnika kao što je Grudvoglav?“

Arja je mračno grickala usnu. Videla je leđa Jorenovog izbledelelog crnog plašta ispred kola, ali beše čvrsto odlučila da od njega ne traži pomoć.

„Možda je on mali štitonoša“, ubaci Pituljica. Majka mu je bila pekarica pre nego što je umrla, i on je po čitav dan gurao njena kolica po ulicama, vičući: „*Pituljice, vruće pituljice!*“ „Štitonošče nekog mnogo finog gospodina, to je on.“

„Nije on štitonoša, gledaj ga samo. Kladim se da to čak nije ni pravi mač. Kladim se da je samo neka limena igračka.“

Arja ih je mrzela zbog toga što se sprdaju sa Iglom. „To je u zamku iskovani čelik, glupane“, besno im odgovori, okrenuvši se u sedlu da ih pogleda. „I bolje bi ti bilo da začepiš gubicu.“

Siročići se posprdno nasmejaše. „Odakle tebi takvo sečivo, Grudvoliki?“, zanimalo je Pituljica.

„Grudvoglavi“, ispravi ga Lomi. „Mora da ga je negde marnô.“

„*Nisam!*“ viknu ona. Džon Snežni joj je dao Iglu. Možda je morala da ih pusti da je zovu Grudvoglavi, ali im neće dati da Džona zovu lopovom.

„Ako ga je ukrô, možemo da mu ga uzmemo“, reče Pituljica. „Ionako nije njegov. Meni bi dobro došô takav mač.“

Lomi ga je podbadao. „Ajde, uzmi mu ga, čik ako smeš!“

Pituljica obode magarca i približi se. „Hej, Grudvoliki, daj taj mač ’vamo.“ Kosa mu je bila boje slame, debelo lice izgorelo i oljušteno od sunca. „Ti ni ne znaš kako se upotrebljava.“

Znam, i te kako, mogla je Arja da kaže. *Ubila sam jednog momka, debelog momka kao što si i ti, ubola sam ga u stomak i on je umro, a ubiću i tebe ako me ne pustiš na miru.* Samo se nije usuđivala. Joren nije znao za štalskog momka, ali se bojala šta bi uradio ako sazna. Arja je bila prilično sigurna da su neki od ostalih ljudi takođe ubice, trojica u bukagijama sasvim sigurno, ali kraljica nije tražila *njih*, tako da to nije bilo isto.

„Gledaj ga samo“, zanjaka Zelenoruki Lomi. „Kladim se da će sada da zacmizdri. Oćeš da cmizdriš, Grudvoglavi?“

Prošle noći je plakala u snu; sanjala je oca. Ujutru se probudila očiju suvih i crvenih, i nije mogla da prolije više ni suzu, makar joj od toga život zavisio.

„Upišaće se u gaće“, reče Pituljica.

„Ostavite ga na miru“, kaza momak čupave crne kose koji je jahao iza njih. *Njemu* je Lomi nadenuo ime Bik, zbog rogate kacige koju je sve vreme glačao, mada je nikada nije nosio. Lomi se nije usuđivao da zadirkuje Bika. On je bio stariji, i krupan za svoj uzrast, širokih grudi i snažnih ruku.

„Bolje da daš mač Pituljici, Ari“, reče Lomi. „Pituljica ga stvarno ’oće. On je jednom išutirô jednog dečka na smrt. I ti ćeš isto da prođeš, pazi šta ti kažem.“

„Bacio sam ga na zemlju, i šutnô sam ga u jaja, i šutirô sam ga sve dok nije umro“, pohvali se Pituljica. „Izgazio sam ga skroz. Jaja su mu se bila raspukla i raskrvarila, a kita mu pocrnela. Bolje mi daj taj mač.“

Arja izvadi svoj mač za vežbu iz pojasa. „Uzmi ovaj“, reče Pituljici, pošto nije htela da se bije.

„To je običan štap.“ On prijahla bliže i pokuša da se maši Iglinog balčaka.

Arjin štap zviznu i raspali po magarećim butinama. Životinja dreknu i prope se, zbacivši Pituljicu na zemlju. Arja skoči sa svog magarca, pa ubode dečaka u trbuh dok je pokušavao da se digne, tako da on ponovo uz uzdah sede. Onda ga odalami preko nosa, i začu se zvuk kao kad pukne grana. Krv navre iz nozdrva. Kada Pituljica počne da cmizdri, Arja se kao vihor okrenu ka Zelenorukom Lomiju, koji je sedeo na magarcu, razrogačenih očiju. „I ti isto 'oćeš mač, a?“ zaurla, ali on ga nije hteo. Samo je sakrio lice zeleno obojenim rukama i zacvileo na nju da ga se okane.

Bik tada viknu: „Iza tebe!“ i Arja se okrete u mestu. Pituljica je bio na kolenima, stežući u ruci veliki oštri kamen. Ona sačeka da ga on baci, ali izmače glavu i kamen fijuknu kraj nje. Onda polete na njega. On diže ruku i ona ga udari po njoj, a zatim po obrazu, pa po kolenu. Pituljica tad pokuš da je zgrabi, no ona otplesa u stranu i tresnu ga drvetom posred teme-na. On pade, pa ustade i zatetura za njom, lica umrljanog zemljom i krvlju. Arja zauze stav vodenog plesača i spremi se. Kada joj on priđe, ona ubode tačno među njegove noge, i to tako jako da bi joj drveni mač, samo da je imao oštar vrh, izašao na drugu stranu, posred njegove stražnjice.

Kada ju je Joren odvuкао od njega, Pituljica se valjao po zemlji, čakšira smeđih i smrdljivih, i vrištao, dok ga je Arja udarala iznova, i iznova, i iznova. „Dosta!“ zagrme crni brat, otevši joj drveni mač iz ruke. „Hoćeš da ubiješ tu budalu?“ Kada Lomi i još nekoliko drugi počese da cvile, starac se i ka njima okrenu. „Začepite gubice, da vam ih ja ne začepim! Desi li se ovo još jednom, ima da vas sve zavežem za kola, pa da vas *vučem* do Zida.“ Pa otpljunu. „A to, Ari, za tebe važi dvostruko. Polazi sa mnom, dečko. *Smesta*.“

Svi su je gledali, čak i ona trojica u lancima i bukagijama u dnu kola. Debeli škljocnu zašiljenim zubima i *siknu*, ali se Arja ne obazre na njega.

Starac je odvuče daleko od puta, u gust šumarak, sve vreme psujući i mrmljajući. „Da imam bar naprstak pameti, ostavio bi' te u Kraljevoj Luci. Čuješ li me, *dečko*?“ Tu reč bi uvek rekao režeći, unoseći u nju posebnu pretnju, kako bi bio siguran da ga je čula. „Dreši ućkur i skidaj čakšire. 'Ajde, ovde nema ko da te vidi. Brzo.“ Namrgođena, Arja ga poslušala. „'Ajde sad tamo, nasloni se na hrast. Dabome, tako.“ Ona obavi ruke oko debela i priljubi lice uz hrapavo drvo. „Sada vrišti. Vrišti glasno.“

Neću, pomisli Arja tvrdoglavo, ali kada Joren opali drvetom po njenim golim butinama, vrisak ipak izlete iz nje. „Misliš da je to bolelo?“ reče on. „Pazi sada.“ Štap udari uz fijuk. Arja ponovo vrisnu, grčevito se držeći za drvo da ne bi pala. „Još jedan.“ Uhvati se čvrsto, zagriže usnu, i nape se

kada začu sledeći fijuk. Od udarca poskoči i zakuka. *Neću da plačem*, pomisli, *to neću dozvoliti. Ja sam iz kuće Starka od Zimovrela, naš simbol je jezovuk, jezovuci ne plaču*. Osetila je kako joj tanak mlaz krvi curi niz levu nogu. Butine i stražnjica goreli su joj od bola. „Sad sam ti možda skrenô pažnju“, reče Joren. „Sledeći put kada digneš taj štap na nekog od svoje braće, dobićeš dvaput više nego što si dala, čuješ me? Sada se oblači.“

Nisu oni moja braća, pomisli Arja dok se saginjala da digne čakšire, ali je bila dovoljno pametna da to ne kaže. Ruke su joj šepRTLjale oko učkura.

Joren ju je gledao. „Boli te?“

Mirno kao jezerska voda, reče ona sebi, onako kao što ju je Sirio Forel učio. „Malo.“

On pljunu. „Onog malog pitara boli još više. Nije ti on ubio oca, devojče, ni on ni onaj lopuža Lomi. Mlaćenje po njima neće ti ga vratiti.“

„Znam“, promrmlja Arja turobno.

„A sada nešto što ne znaš. To nije trebalo tako da se desi. Kad sam se spremô da krenem, i kupio kola i natovario ih, došô mi je čovek sa dečakom za mene, i vrećom zlata i porukom, nije bitno od koga. Lord Edard će obući crno, kazô mi je on, sačekaj i krenuće sa tobom. Šta misliš, zašto sam bio tamo? Samo što je nešto pošlo naopako.“

„*Džofri*“, izlete Arji. „Neko bi trebalo da ubije *njega*!“

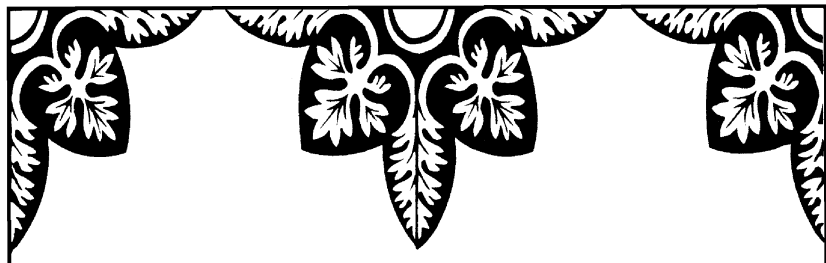
„Neko i hoće, ali to neću biti ja, a ni ti.“ Joren joj dobaci drveni mač. „U kolima ima kiselišća“, reče joj dok su se vraćali na drum. „Uzmi da žvaćeš, ublažiće bol.“

I ublažilo ga je, malo, mada je ukus bio odvratán, a pljuvačka joj izgledala kao krv. Pa ipak, prepešačila je čitav taj dan, i naredni, i onaj nakon *njega*, previše bolna da bi sedela na magarcu. Pituljica je mnogo gore prošao; Joren je morao da premesti nekoliko buradi da bi ovaj ležao u kolima na vrećama ječma, jecajući svaki put kada bi prešla preko kamena. Zelenorukom Lomiju nije falila ni dlaka s glave, ali se držao što je dalje moguće od Arje. „Svaki put kada ga pogledaš, on krene da se trza“, rekao joj je Bik dok je hodala iza njegovog magarca. Nije mu odgovorila. Činilo se bezbednijim ni sa kime ne razgovarati.

Te noći je ležala na tankom ćebetu na tvrdoj zemlji, gledajući veliku crvenu kometu. Kometa je bila istovremeno divna i strašna. „Crveni Mač“, nadenuo joj je ime Bik; tvrdio je da izgleda kao mač, sečiva još crveno usijanog od kovačkog ognjišta. Kada bi Arja zaškiljila na pravi način, i ona bi videla mač, samo što to nije bio nov mač, već Led, veliki mač njenog oca, sav od namreškánog valirijskog čelika, a crvenilo je bila krv lorda Edarda nakon što mu je ser Ilin, kraljeva pravda, odsekao glavu. Joren ju je naterao

da skrene pogled kada se to desilo, ali joj se ipak činilo da kometa izgleda kao što je Led sigurno izgledao, posle *toga*.

Kada je napokon zaspala, sanjala je dom. Kraljevski drum zavijao je oko Zimovrela, vodeći ka Zidu, i Joren je obećao da će je tamo ostaviti i da niko neće saznati ko je ona bila. Čeznula je da ponovo vidi majku, i Roba, i Brena i Rikona... ali je najviše mislila na Džona Snežnog. Želela je da nekako mogu otići do Zida *pre* Zimovrela, da joj Džon razbaruši kosu i kaže joj „sestrice“. Rekla bi mu: „Nedostajao si mi“, a on bi izgovorio te iste reči u istom trenutku, kao što su oduvek i govorili zajedno. To bi volela. To bi volela više od bilo čega na svetu.

SANSA

Jutro na imendan kralja Džofrija svanulo je svetlo i vetrovito, i dugački rep velike komete jasno se video kroz visoke iscepkane oblake. Sansa ju je gledala kroz svoj prozor na kuli kada je ser Eris Oukhart došao da je odvede na turnirsko polje. „Šta misliš, šta ona znači?“ upita ga.

„Slavu za tvog verenika“, smesta odgovori ser Eris. „Vidi kako danas gori preko neba, na imendan veličanstva, kao da su sami bogovi istakli barjak njemu u čast. Kmetovi su je nazvali Kometa kralja Džofrija.“

Nema sumnje da je Džofriju tako javljeno; Sansa nije bila baš sigurna. „Čula sam sluge kako je zovu Zmajev rep.“

„Kralj Džofri sedi gde je Egon Zmaj nekada sedeo, u zamku koji je podigao njegov sin“, reče ser Eris. „On je naslednik zmaja – a grimiz je boja kuće Lanistera, još jedno znamenje. Ova je kometa poslana da najavi Džofrijevo uspenje na presto, u to ne sumnjam. Govori da će on pobediti sve svoje neprijatelje.“

Da li je to istina? upita se ona. *Zar će bogovi biti tako okrutni?* Njena majka je sada Džofrijev neprijatelj, kao i njen brat Rob. Njen otac je ubijen po kraljevom naređenju. Moraju li Rob i njena gospa majka sledeći da umru? Kometa *jeste* crvena, ali je Džofri Barateon isto koliko i Lanister, a njihov simbol je crni jelen na zlatnom polju. Zar nije trebalo da bogovi pošalju Džofu zlatnu kometu?

Sansa zatvori prozorske kapke i naglo se okrenu. „Danas izgledaš veoma ljupko, moja gospo“, reče ser Aris.

„Hvala ti, ser.“ Znajući da će Džofri zahtevati od nje da prisustvuje turniru u njegovu čast, Sansa se beše posebno potrudila oko svog lica i odeće. Imala je haljinu od blede purpurne svile i mrežicu za kosu s mesečevim opalima, poklon od Džofrija. Dugački rukavi haljine skrivali su modrice na njenim rukama. I to su bili Džofrijevi darovi. Kada su mu rekli da je Rob proglašen za Kralja na Severu, bes mu je bio strašan, i poslao je ser Borosa da je prebije.

„Hoćemo li da krenemo?“ Ser Eris joj pruži ruku i ona mu dozvoli da je izvede iz odaje. Kad je već jedan od kraljevih gardista morao da joj prati svaki korak, Sansa se najviše sviđalo da to bude on. Ser Boros je bio nagao i razdražljiv, ser Merin hladan, od čudnih mrtvih očiju ser Mendona obuzimala ju je jeza, dok se ser Preston prema njoj ophodio kao prema slaboumnom detetu. Eris Oukhart je bio uglađen i prijatno je sa njom razgovarao. Jednom je čak i prigovorio kada mu je Džofri naredio da je udari. Na kraju ju je ipak udario, ali ne tako jako kao što bi to uradili ser Merin ili ser Boros, i bar se pobunio. Ostali su izvršavali naređenja bez pogovora... osim Pseta, ali Džof od Pseta nikada nije tražio da je kazni. Za to je koristio ostalu petoricu.

Ser Eris imao je svetlosmeđu kosu i lice koje nije bilo neprijatno oku. Danas je bio prilično naočita pojava, u belom svilenom plaštu pričvršćenom na ramenu jednim zlatnim listom i sa razlitalim hrastom navezenim sjajnom zlatnom žicom na grudima tunike. „Šta misliš, ko će osvojiti današnje počasti?“ upita Sansa dok su se, ruku pod ruku, spuštali niz stepenice.

„Ja“, odgovori ser Eris, osmehujući se. „Ali se bojim da ta pobeda neće biti slatka. Ovo će biti malo nadmetanje, i slabo. Neće biti više od četrdeset takmičara, uključujući štitonoše i konjanike slobodnjake. Nema mnogo časti u pobedama nad zelenim dečacima.“

Prethodni turnir bio je drugačiji, sećala se Sansa. Kralj Robert ga je priredio njenom ocu u čast. Na nadmetanje su došli veliki lordovi i čuvene megdandžije iz čitavog kraljevstva, i sav grad je bio tu da ih gleda. Sećala se njegovog sjaja: polje šatora kraj reke, sa viteškim štitovima istaknutim pred svakim ulazom, dugački nizovi svilenih zastavica razigranih na vetru, blesak sunčevih zraka na svetlom čeliku i pozlaćenim mamuzama. Dan je odzvanjao od jeke truba i topota kopita, a noći behu pune gozbi i pesama. To su bili najčudesniji dani njenog života, ali su joj se sada činili kao uspomene iz nekog drugog doba. Robert Barateon je mrtav, njen otac takođe, odsečena mu je glava kao izdajniku na stepeništu Velikog obredišta Belorovog. U zemlji sada postoje tri kralja, rat besni iza Trozupca, a grad se puni očajnicima. Nije ni čudo što Džofov turnir moraju da održe iza debelih kamenih zidina Crvene tvrđave.

„Hoće li i kraljica biti prisutna, šta misliš?“ Sansa se uvek osećala sigurnije kada je Sersei bila u blizini, da obuzda sina.

„Bojim se da neće, moja gospo. Veće se sastaje, povodom nekog hitnog posla.“ Ser Eris spusti glas. „Lord Tivin se ulogorio kod Harendvora, umesto da je doveo svoju vojsku u grad kao što je kraljica naredila. Njeno veličanstvo se razbesnelo.“ Zaćutao je kada je kraj njih prošla povorka lanisterskih gardista u grimiznim plaštovima i lavljim kacigama. Ser Eris je voleo da ogovara, ali samo kada je bio siguran da ga niko neće čuti.

Stolari su tribine i borilište podigli u spoljnom dvorištu. Bile su to zaišta jadne građevine, a malobrojna okupljena publika ispunjavala je tek polovinu mesta. Posmatrači su većinom bili gardisti, u zlatnim plaštovima Gradske straže ili grimiznim kuće Lanistera; lordova i ledi bilo je tek nekoliko, šačica koja je ostala na dvoru. Lord Džajlz je, siv u licu, kašljao u ružičastu svilenu maramicu. Ledi Tandu okruživale su njene kćeri, mirna i tupa Lolisa i jezičava Falisa. Džalabar Kso, kože boje abonosa, bio je izgnanik, bez drugog utočišta, ledi Ermesanda odojče u krilu svoje dojilje. Pričalo se da će je uskoro udati za nekog kraljičinog rođaka kako bi Lanisteri mogli da prisvoje njene zemlje.

Kralj je sedeo u senci grimiznog baldahina, jedne noge nehajno prebačene preko izrezbarenog drvenog rukohvata svoje stolice. Iza njega su sedeli princ Tomen i princeza Mirsela. U dnu kraljevske lože, Sendor Klegani čuvao je stražu, ruku položenih na remen mača. Beli plašt Kraljeve garde obavijao mu je široka ramena, pričvršćen brošem sa draguljima, ali je snežnobelo platno delovalo nekako neprirodno preko njegove smeđe tunike od grubog sukna i kožnog prsluka sa zakivcima. „Ledi Sansa“, objavi Pseto šturo kada je ugleda. Glas mu beše hrapav, nalik na zvuk testere. Od opekotina na licu i vratu, jedna strana njegovih usta trzala se kada je govorio.

Princeza Mirsela stidljivo klimnu glavom na spomen Sansinog imena, ali punački mali princ Tomen veselo poskoči. „Sansa, jesi li čula? Danas ću jahati na turniru. Majka je rekla da smem.“ Tomenu je bilo čitavih osam godina. Podsećao ju je na njenog malog brata Brena. Bili su vršnjaci. Bren je bio kod kuće u Zimovrelu, bogalj, ali na sigurnom.

Sansa bi sve dala da bude s njim. „Strahujem za život tvojih protivnika“, reče ona Tomenu ozbiljno.

„Njegov protivnik biće napunjen slamom“, reče Džof ustajući. Kralj je bio odeven u pozlaćen grudni oklop, sa lavom koji riče ugraviranim na grudima, kao da očekuje da će rat buknuti svakog trenutka. Tog dana je punio trinaest godina, i bio je visok za svoj uzrast, zelenook i zlatokos kao i svi Lanisteri.

„Veličanstvo“, reče ona, damski se poklonivši.